

Mál nr. 5/2021**M og
V v/ ábyrgðartryggingar bifreiðar.****Ágreiningur um hvort skerða beri bætur vegna stórkostlegs gáleysis.****Gögn.**

Málskot, móttakið 4.1.2021, ásamt fylgigögnum.
Bréf V, dags. 22.1.2021.

Málsatvik.

Aðfaranótt laugardagsins 2. nóvember 2019 var M farþegi í bifreiðinni A er hún valt á Selvogsgrunni í Reykjavík. Í vettvangsskýrslu lögreglu um atvikið kemur fram að A hafi verið ekið á kyrrstæða bifreið í götunni og síðan oltið og hafnað á hvolfi. M og ökumaður A hafi verið á gangstéttinni við bifreiðina í annarlegu ástandi. Ökumaðurinn hafi verið með mjög útvíkkaða augasteina, óeðlilega miklar kjálkahreyfingar, þurr í munni og þvoglumæltur. M hafi verið þvoglumæltur, rásandi í spori, þurr í munni og með útvíkkaða augasteina. Sökum ástands þeirra hafi ekki verið hægt að kynna fyrir þeim að þeir væru handteknir vegna gruns um akstur undir áhrifum ávana- og/eða fíkniefna né heldur reyndist unnt að gera þeim grein fyrir að þeir nytu réttarstöðu sakborninga. Báðir voru fluttir á slysadeild til skoðunar. Á leið þangað var haft eftir ökumanni A að hann hafi tekið nokkuð magn kókaíns og hann væri búinn að vaka í nokkra daga. Hann hafi ekki vitað hvar þeir voru staddir þegar slysið varð. Á slysadeild sofnuðu þeir báðir og voru því óviðræðuhæfir þar til þeir voru fluttir á lögreglustöð til vistunar eftir lækni skoðun.

Um hádegisbil á slysdegi var tekin framburðarskýrsla af M. Hann kvaðst ekki hafa hugmynd um hvort ökumaður A hafi verið undir áhrifum áfengis og/eða vímuefna við aksturinn. Hann kvað þá hafa verið að koma frá Olís í Glæsibæ á leið að sækja vinkonu hans. Hann mundi ekki hvaða leið þeir fóru. Hann kvaðst ekki hafa hugmynd á hvaða hraða A hafi verið ekið eða hvernig það atvikaðist að A valt. Þá kvaðst hann ekki muna eftir að A hafi verið ekið á aðra bifreið þar sem þetta hafi gerst svo snögg. Aðspurður hvort hann hafi verið undir áhrifum áfengis og/eða vímuefna kvaðst hann hafa verið á lyfjunum sínum. Við bilveltuna kvaðst hann hafa meiðst í andliti.

Á sama tíma var einnig tekin framburðarskýrsla af ökumanni A. Hann kvaðst hafa verið undir áhrifum kókaíns og amfetamíns. Hann kvað þá hafa verið að koma frá Hagkaup eða Olís, en vissi ekki hvert þeir voru að fara eða hvaða leið þeir höfðu ekið. Hann vissi heldur ekki hversu hratt hann ók né hvernig það atvikaðist að A valt.

Blóðsýni var tekið úr M og ökumanni A til rannsóknar á magni áfengis og ávana- og fíkniefna í blóði þeirra. Samkvæmt tveimur matsgerðum Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði við Háskóla Íslands, dags. 22. nóvember 2019, mældist í blóði annars þeirra alprazolam 14 ng/ml, amfetamín 335 ng/ml, kókaín 35 ng/ml og metamfetamín 105 ng/ml. Í blóði hins mældist alprazolam 25 ng/ml, amfetamín 345 ng/ml, klónazepam 23 ng/ml, kókaín 150 ng/ml og metamfetamín 30 ng/ml. Um amfetamín, kókaín og metamfetamín segir í báðum matsgerðum að efnin séu í flokki ávana- og fíkniefna sem óheimil séu á íslensku forráðasvæði. Því teljist ökumaður hafa verið óhæfur til þess að stjórna ökutæki örugglega þegar sýni var tekið, sbr. 2. mgr. 45. gr. a umferðarlaga nr. 50/1987 með síðari breytingum (sbr. nú 1. og 2. mgr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 sem í gildi voru er slysið varð). Áfengismagn í blóði mældist hjá hvorugum þeirra.

M hefur krafist bóta vegna þeirra meiðsla sem hann varð fyrir úr ábyrgðartryggingu A hjá V. V hefur fallist á bótaskyldu en telur að skerði beri bætur um 2/3 hluta þar sem hann hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi með því að þiggja far með ökumanni undir áhrifum ávana- og fíkniefna.

Álit.

Samkvæmt 1. og 4. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar skal eigandi (umráðamaður) ökutækis bæta tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla á ökutækinu eða ógætni ökumanns, en þó má lækka eða fella niður bætur fyrir líkamstjón ef sá sem varð fyrir tjóni var meðvaldur að tjóninu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi.

Samkvæmt 1. og 2. mgr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 má enginn stjórna eða reyna að stjórna vélknúnu ökutæki ef hann er undir áhrifum ávana- og fíkniefna sem bönnuð eru á íslensku yfirráðasvæði samkvæmt lögum um ávana- og fíkniefni og reglugerðum settum samkvæmt þeim eða ef hann telst óhæfur til að stjórna ökutæki vegna neyslu lyfja, sbr. 6. mgr. 48. gr. og ef ávana- og fíkniefni mælast í blóði ökumanns telst hann vera undir áhrifum ávana- og fíkniefna og óhæfur til að stjórna ökutæki örugglega.

Þegar litið er til fyrirliggjandi matsgerða verður að telja að engum vafa sé undirorpið að ökumaður A hafi verið undir áhrifum verulegs magns af amfetamíni og kókaíni. Líkamlegt ástand ökumannsins þegar

lögregla kom á vettvang tekur enn fremur af öll tvímæli að ökumaðurinn var undir miklum vímuefnaáhrifum og við skýrslutöku síðar á slysdegi vissi hann ekkert um ferðir sínar eða hver hafi verið tildrög slyssins. Samkvæmt gögnum málsins þykir komin fram fullnægjandi sönnun að ökumaðurinn var með öllu óhæfur til að aka A umrætt sinn. Það átti ekki að geta dulist M hvert ástand ökumannsins var að þessu leyti. Engu að síður þáði hann far með honum. Það verður ekki virt M til afsökunar í þessu efni þótt hann hafi sjálfur verið undir áhrifum vímuefna og dómgreind hans skert af þeim sökum. M sýndi háttsemi sem verður virt honum til stórkostlegs gáleysis með því að hafa þegið far með ökumanninum umrætt sinn. Að öllu virtu og með vísan til 4. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 þykir rétt að bætur úr ábyrgðartryggingu A skerðist um 2/3 hluta. Að sama skapi telst hann því eiga rétt á bótum að 1/3 hluta úr ábyrgðartryggingunni.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum að 1/3 hluta úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 9. febrúar 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögm.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.